



Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 22a/2017

pentru controlul constituționalității
articolului 55 alineatul (1) din Legea nr.514-XIII din 6 iulie 1995 privind
organizarea judecătorească și Hotărârii Guvernului nr.650 din 26 mai
2016 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de administrare a
instanțelor judecătorești, precum și a unor prevederi din Legea nr.151 din
30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental

CHIȘINĂU

20 aprilie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA, *judcători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 20 februarie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 20 aprilie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 20 februarie 2017, Curtea Supremă de Justiție a adresat Curții Constituționale o sesizare, prin care solicită controlul constituționalității articolului 55 alineatul (1) din Legea nr.514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească și Hotărârii Guvernului nr.650 din 26 mai 2016 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de administrare a instanțelor judecătorești, precum și a articolelor 10 alineatul (1), 11 alineatul (3) și 12 alineatul (2) din Legea nr.151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autorul acesteia, pot fi rezumate după cum urmează.

3. Potrivit articolului 55 alin. (1) din Legea privind organizarea judecătorească, Ministerul Justiției exercită controlul asupra judecătorilor și Curților de apel în probleme organizatorice.

4. Exercitarea funcțiilor de gestionare în acest domeniu este asigurată de către Agenția de administrare a instanțelor judecătorești, din subordinea Ministerului Justiției, care își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul său, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.650 din 26 mai 2016.

5. De asemenea, articolul 10 alin. (1) din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental, care reglementează procedura contencioasă în fața Curții Europene, prevede că „autoritățile, indiferent de statutul acestora, sunt obligate să transmită informațiile solicitate și actele privind procedurile desfășurate în fața acestora, indiferent de stadiul în care se află, în termenele și condițiile stabilite de Agentul guvernamental.”

6. La fel, potrivit dispozițiilor articolului 11 alin. (3) [*Soluționarea pe cale amiabilă a cauzei aflate pe rolul Curții Europene*] din aceeași lege: „clauzele acordului se stabilesc în funcție de circumstanțele fiecărei cauze în parte și sunt coordonate în prealabil cu Guvernul și/sau cu alte autorități cărora li se atribuie pretinsa încălcare a drepturilor reclamantului”, iar prevederile articolului 12 alin. (2) [*Declarația unilaterală*] stabilesc că „declarația unilaterală este consultată în prealabil cu Guvernul și/sau cu alte autorități cărora li se atribuie pretinsa încălcare a drepturilor reclamantului.”

7. Autorul sesizării pretinde că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 6, 114, 116 alin. (1), 119, 120 și 123 din Constituție.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 6

Separația și colaborarea puterilor

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 114

Înfăptuirea justiției

„Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.”

Articolul 116

Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...]”

Articolul 119

Folosirea căilor de atac

„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”

Articolul 120

Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive

„Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.”

Articolul 123

Atribuțiile

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii asigură numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători.

(2) Modul de organizare și funcționare al Consiliului Superior al Magistraturii se stabilește prin lege organică.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr.514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească (republicată în M.O., 2013, nr. 15-17, art. 62) sunt următoarele:

Articolul 23¹

Autoadministrarea judecătorească

„(1) Independența instanțelor judecătorești reprezintă independența organizațională și funcțională a acestora, care este realizată prin autoadministrare judecătorească.

(2) Autoadministrarea judecătorească este dreptul și capacitatea reală a instanțelor judecătorești și a judecătorilor de a soluționa problemele funcționării sistemului judecătoresc în mod autonom și responsabil.

(3) Autoadministrarea judecătorească se realizează în baza principiilor reprezentativității și eligibilității organelor autorității judecătorești, precum și în baza angajării răspunderii organelor autoadministrării judecătorești pentru exercitarea în mod corespunzător a funcțiilor delegate.

(4) Organele autoadministrării judecătorești sunt Adunarea Generală a Judecătorilor și Consiliul Superior al Magistraturii.”

Articolul 55

Controlul

„(1) **Ministerul Justiției exercită controlul asupra judecătorilor și Curților de apel în probleme organizatorice.**

(1¹) Auditul la instanțele judecătorești se efectuează de către Curtea de Conturi în conformitate cu procedura și competențele stabilite de lege.

(2) Controlul asupra încasării taxei de stat este exercitat de către organele fiscale de stat.

(3) Se interzice exercitarea de presiune, prin efectuarea controlului, asupra judecătorului la îndeplinirea justiției sau îngrădirea independenței judecătorilor și a instanțelor judecătorești prin alte metode.

(4) Încălcările depistate se elimină în modul stabilit.”

10. Prevederile relevante ale Legii nr.947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (republicată în M.O., 2013, nr.15-17, art.65) sunt următoarele:

Articolul 1

Consiliul Superior al Magistraturii – organ de autoadministrare judecătorească

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și este garantul independenței autorității judecătorești.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii exercită autoadministrarea judecătorească.”

Articolul 7²

Verificarea activității organizatorice a instanțelor judecătorești la înfăptuirea justiției

„(1) Activitatea organizatorică a instanțelor judecătorești la înfăptuirea justiției se verifică cu scopul de a asigura:

- a) celeritatea procesului;
- b) transparența activității de înfăptuire a justiției și deschiderea față de societate;
- c) eficiența activității instanțelor judecătorești, a judecătorilor și a personalului instanțelor;
- d) respectarea Codului de etică al judecătorului;
- e) conduita profesională înaltă a personalului instanțelor judecătorești;
- f) perfecționarea continuă a performanțelor judecătorilor și ale personalului instanțelor judecătorești.

[...]

(9) Volumul, metodele, temeiurile și procedura de verificare a activității organizatorice a instanțelor judecătorești la înfăptuirea justiției se aprobă de Consiliul Superior al Magistraturii.”

11. Prevederile relevante ale Legii nr.151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental (M.O., 2015, nr.224-233, art.455) sunt următoarele:

Articolul 10

Procedura contencioasă în fața Curții Europene

„(1) După o notificare oficială parvenită din partea Curții Europene cu privire la depunerea unei cereri individuale, **Agentul guvernamental solicită autorităților materiale și comentarii cu privire la circumstanțele de fapt și de drept**, explicându-le totodată riscurile și perspectiva cazului. **Autoritățile, indiferent de statutul acestora, sunt obligate să transmită informațiile solicitate și actele privind procedurile desfășurate în fața acestora**, indiferent de stadiul în care se află, în termenele și condițiile stabilite de Agentul guvernamental.

(2) În cazul în care materialele și comentariile solicitate sunt atribuite la secretul de stat, la categoria informației cu accesibilitate limitată ori conțin date cu caracter personal, acestea vor fi transmise Agentului guvernamental în condițiile stabilite de lege.

(3) Comentariile autorităților prezentate Agentului guvernamental pot fi folosite exclusiv în procedurile în fața Curții Europene.

[...]”

Articolul 11

Soluționarea pe cale amiabilă a cauzei aflate pe rolul Curții Europene

„(1) Soluționarea amiabilă a unei cauze aflate pe rolul Curții Europene poate fi inițiată doar după o notificare oficială parvenită din partea Curții Europene și poate fi derulată concomitent cu procedura prevăzută la art.10, care se aplică în modul corespunzător.

[...]

(3) Procedura de soluționare amiabilă este confidențială și se încheie prin semnarea de declarații mutuale propuse cu asistența Curții Europene ori a unui acord scris între Agentul guvernamental și reclamant sau reprezentantul acestuia. **Clauzele acordului se stabilesc în funcție de circumstanțele fiecărei cauze în parte și sunt coordonate în prealabil cu Guvernul și/sau cu alte autorități cărora li se atribuie pretinsa încălcare a drepturilor reclamantului.**

[...]”

Articolul 12

Declarația unilaterală

„(1) În cazul în care reclamantul a refuzat soluționarea amiabilă a cauzei aflate pe rolul Curții Europene sau în cazurile în care o asemenea procedură nu poate fi inițiată ori nu este posibilă, Agentul guvernamental poate formula o declarație unilaterală, prin care recunoaște expres existența unei încălcări a Convenției și se obligă să întreprindă toate măsurile de remediere necesare.

(2) **Declarația unilaterală este consultată în prealabil cu Guvernul și/sau cu alte autorități cărora li se atribuie pretinsa încălcare a drepturilor reclamantului.**

[...]”

12. Prevederile relevante ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției de administrare a instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.650 din 26 mai 2016 (M.O., 2016, nr.151-155, art.718), sunt următoarele:

„1. Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției de administrare a instanțelor judecătorești (în continuare – Regulament) stabilește statutul juridic, misiunea, funcțiile, atribuțiile, drepturile și modul de organizare a activității Agenției de administrare a instanțelor judecătorești (în continuare – Agenția), precum și locul acesteia în structura administrației publice centrale.

2. Agenția este autoritate administrativă în subordinea Ministerului Justiției, cu statut de persoană juridică de drept public, dispune de ștampilă cu denumirea sa în limba de stat, precum și de conturi trezoreriale.

3. **Agenția își exercită atribuțiile cu respectarea strictă a garanțiilor și independenței sistemului judecătorec, fără nici un amestec în înfăptuirea justiției.**

[...]

7. Agenția asigură activitatea organizatorică și administrativă a judecătorilor și a curților de apel (în continuare – instanțe judecătorești), în limitele competențelor stabilite.

8. În scopul realizării misiunii sale, Agenția exercită următoarele funcții de bază:

- 1) asigură activitatea organizatorică a instanțelor judecătorești;
- 2) ține evidența și analiza statisticii judiciare;
- 3) dezvoltă sistemul informațional judiciar;
- 4) gestionează activitatea de instruire a personalului secretariatelor instanțelor judecătorești;
- 5) organizează activitatea de management financiar, controlul și auditul intern în cadrul instanțelor judecătorești;
- 6) îndeplinește alte funcții atribuite în competența Agenției, conform legislației.

9. Agenția are următoarele atribuții:

1) **în domeniul asigurării activității organizatorice a instanțelor judecătorești:**

- a) elaborează propuneri pentru eficientizarea și uniformizarea activității instanțelor judecătorești;
- b) avizează proiecte de acte legislative și normative, precum și înaintează propuneri pentru elaborarea proiectelor de acte legislative și normative corespunzătoare domeniilor sale de competență;
- c) participă la elaborarea și implementarea documentelor de politici și întocmirea rapoartelor privind implementarea acestora;
- d) asigură instanțele judecătorești cu sedii și condiții adecvate de muncă, potrivit standardelor în domeniu;
- e) coordonează planificarea investițiilor și reparațiilor capitale pentru instanțele judecătorești și coordonează alocarea fondurilor de la bugetul de stat în acest scop;
- f) coordonează procesul de reorganizare a sistemului instanțelor judecătorești;
- g) acordă asistență metodică privind ținerea evidenței legislației și a practicii judiciare, precum și publică studii în domeniu;
- h) monitorizează modul de efectuare a lucrărilor de arhivă și secretariat;

2) în domeniul statisticii judiciare:

- a) dezvoltă mecanismul și regulile de ținere a statisticii judiciare;
- b) efectuează colectarea, analiza și sistematizarea datelor privind statistica judiciară;
- c) verifică corectitudinea întocmirii rapoartelor statistice prezentate de instanțele judecătorești, precum și a rapoartelor statistice generate de Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor;
- d) asigură ținerea evidenței, păstrării și stocării rapoartelor statistice generalizate și a informației aferente prezentate de către instanțele judecătorești;
- e) colectează, verifică, stochează și ține evidența fișelor de evidență statistică a inculpaților și a taloanelor de control prezentate de instanțele judecătorești și a listelor acestora, precum și asigură corespunderea numărului de fișe de evidență a inculpaților cu numărul de condamnați din rapoartele statistice;
- f) colectează și generalizează altă informație ce ține de statistica judiciară prezentată de instanțele de judecată;
- g) acordă asistență și sprijin metodologic personalului instanțelor judecătorești în ceea ce privește evidența, generalizarea și analiza statisticii judiciare;
- h) examinează cererile și adresările instituțiilor interesate și reprezentanților societății civile privind furnizarea informației statistice;
- i) întocmește rapoartele trimestriale și anuale cu privire la statistica judiciară și le prezintă pentru informare Curții Supreme de Justiție, Consiliului Superior al Magistraturii și altor organe interesate, precum și le publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției și pe portalul instanțelor judecătorești;

3) în domeniul sistemului informațional judiciar:

- a) administrează sistemul informațional judiciar;
- b) asigură mentenanța și dezvoltarea sistemului informațional judiciar, corespunderea acestuia cu prevederile legislației;
- c) examinează adresările instanțelor judecătorești referitor la erorile din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor și coordonează efectuarea

modificărilor, rectificărilor solicitate, pentru a asigura corespunderea acestuia cu cerințele stabilite de legislație;

d) monitorizează permanent repartizarea aleatorie a dosarelor în instanțele judecătorești;

e) elaborează rapoarte lunare privind repartizarea aleatorie a dosarelor în instanțele judecătorești și le publică pe portalul instanțelor judecătorești;

f) prezintă informația necesară ministrului Justiției, în calitate sa de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, și întocmește sesizările privind suspiciunile de manipulare în procesul de repartizare aleatorie a dosarelor pentru a fi prezentate Consiliului Superior al Magistraturii;

g) participă la elaborarea și implementarea documentelor de politici în privința sistemului informațional judiciar și întocmește rapoarte privind implementarea acestora;

h) prezintă propuneri privind elaborarea, modificarea, completarea cadrului legal în domeniul sistemului informațional judiciar, precum și participă la avizarea regulamentelor Consiliului Superior al Magistraturii, a altor regulamente și acte normative ce reglementează acest domeniu;

i) gestionează activitatea de creare, exploatare și ținere a conținutului informațional al Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, precum și asigură controlul asupra funcționalității acestuia;

j) elaborează rapoarte anuale privind funcționarea portalului instanțelor judecătorești;

k) coordonează activitatea de asigurare a instanțelor judecătorești cu echipament tehnic și programe necesare pentru funcționarea sistemului informațional judiciar;

l) acordă asistență metodologică și asigură instruirea personalului instanțelor judecătorești în scopul utilizării sistemului informațional judiciar;

4) în domeniul de gestionare a activității de instruire a personalului secretariatelor instanțelor judecătorești:

a) identifică necesitățile de instruire a personalului secretariatelor instanțelor judecătorești;

b) solicită de la instanțele judecătorești informația privind delegarea personalului secretariatelor instanțelor judecătorești la cursurile de instruire;

c) acumulează, generalizează și remite către organizatorii cursurilor de instruire și instanțele judecătorești informația privind personalul desemnat al secretariatelor instanțelor judecătorești și formarea grupurilor pentru participarea la cursurile de instruire;

5) în domeniul managementului financiar, controlului și auditului intern în cadrul instanțelor judecătorești:

a) efectuează auditul intern în cadrul instanțelor judecătorești conform Legii nr.229 din 23 septembrie 2010 privind controlul financiar public intern și alte acte normative;

b) prezintă pentru informare Ministerului Justiției și Consiliului Superior al Magistraturii rapoartele misiunilor de audit intern în cadrul judecătoriilor și curților de apel;

c) acordă suport consultativ instanțelor judecătorești pentru asigurarea eficacității sistemului de management financiar și control;

d) oferă recomandări pentru îmbunătățirea managementului financiar și control;

e) elaborează propuneri pentru îmbunătățirea cadrului normativ privind finanțarea instanțelor judecătorești;

f) supraveghează utilizarea corectă, conform destinației, a mijloacelor financiare alocate instanțelor judecătorești;

6) în alte domenii:

a) stabilește și menține relațiile cu autoritățile publice, precum și cu alte organe, instituții și organizații, inclusiv cu cele de peste hotare, pentru a îmbunătăți

organizarea activității instanțelor judecătorești și pentru a spori eficiența activității Agenției;

b) prezintă informația necesară ministrului justiției, în calitate sa de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, la întocmirea sesizărilor privind faptele judecătorilor care pot constitui abateri disciplinare;

c) primește cetățenii în audiență și examinează petițiile acestora, în limitele competențelor funcționale.

[...]

17. **Agencia conlucrează cu** autoritățile publice și **instanțele judecătorești**, precum și cu alte organe, instituții și organizații în problemele ce țin de competența sa, inclusiv cu autorități și instituții internaționale.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

13. Autorul sesizării consideră că, prin exercitarea de către Ministerul Justiției a controlului asupra judecătoriilor și Curților de apel în probleme organizatorice, precum și prin obligarea instanțelor de judecată de a transmite Agentului guvernamental comentarii și consultații solicitate în cazul unei notificări oficiale parvenite din partea Curții Europene cu privire la depunerea unei cereri individuale, se aduce atingere principiului constituțional al separării puterilor în stat, garantat de art. 6.

14. De asemenea, autorul sesizării susține că dispozițiile articolului 55 alin. (1) din Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995, potrivit căreia „Ministerul Justiției exercită controlul asupra judecătoriilor și Curților de apel în probleme organizatorice”, contravin prevederilor articolului 23/1 alin. (1) din aceeași lege, care specifică faptul că „independența instanțelor judecătorești reprezintă independența organizațională și funcțională a acestora, care este realizată prin autoadministrare judecătorească”. Or, în conformitate cu articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996, Consiliul Superior al Magistraturii exercită autoadministrarea judecătorească. Astfel, în opinia autorului sesizării, printr-o interpretare rezonabilă, articolul 55 alin. (1) din Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 este neconstituțional.

15. Totodată, autorul susține că dispozițiile articolelor 10 alin. (1), 11 alin. (3) și 12 alin. (2) din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental contravin prevederilor articolelor 119 și 120 din Constituție, deoarece obligă judecătorii, care s-au pronunțat într-o cauză, să revină asupra opiniei lor pentru a prezenta comentarii referitoare la circumstanțele de fapt și de drept solicitate de către Agentul guvernamental, în contextul cauzelor aflate pe rolul Curții Europene, sau opiniile sale referitoare la acordurile pe care le poate încheia Agentul cu un reclamant în cazul soluționării pe cale amiabilă a unei cauze.

16. Potrivit autorului sesizării, prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 6, 114, 116 alin. (1), 119, 120 și 123 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea relevă următoarele.

18. Curtea reține că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor și a hotărârilor Guvernului, în speță a Legii nr.514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, Legii nr.151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental și Hotărârii Guvernului nr.650 din 26 mai 2016 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de administrare a instanțelor judecătorești, ține de competența Curții Constituționale.

19. Curtea menționează că articolele 25 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale abilitază Curtea Supremă de Justiție cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

20. Curtea menționează că prerogativa care i-a fost acordată prin articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție **presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.**

21. În speță, Curtea reține că obiectul controlului constituționalității îl constituie articolul 55 alin. (1) din Legea nr.514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, articolele 10 alin. (1), 11 alin. (3) și 12 alin. (2) din Legea nr.151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental și Hotărârea Guvernului nr.650 din 26 mai 2016 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de administrare a instanțelor judecătorești, în partea ce ține de 1) dreptul Agenției de administrare a instanțelor judecătorești din subordinea Ministerului Justiției de a exercita controlul asupra judecătoriilor și Curților de apel în probleme organizatorice și 2) obligarea instanțelor judecătorești de a prezenta actele și informațiile solicitate de către Agentul guvernamental.

22. Curtea observă că deși autorul sesizării invocă pretinsa încălcare a articolelor 1 alin. (3), care enunță elementele definiției ale statului, 6 „*Separarea și colaborarea puterilor*”, 114 „*Înfăptuirea justiției*”, 116 „*Statutul judecătorilor*”, 119 „*Folosirea căilor de atac*”, 120 „*Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive*” și 123 „*Atribuțiile [Consiliului Superior al Magistraturii]*” din Constituție, în esență, susține că prevederile contestate încalcă principiile constituționale privind separarea puterilor în stat și independența justiției.

23. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că, potrivit principiului separației puterilor (legislativă, executivă și judecătorească), nici una dintre cele trei puteri nu prevalează asupra celeilalte, nu se subordonează una alteia și nu își asumă prerogative specifice celorlalte. Cu toate acestea, separarea puterilor nu este una rigidă, absolută, deoarece ar conduce la blocaje și dezechilibre instituționale. De aceea, în arhitectura instituțională a statului, principiul separației puterilor în stat ia forma delimitării unor autorități publice independente (una față de cealaltă), cu prerogative diferite (prin care se realizează activități specifice), dar și a

colaborării dintre puteri dublată de controlul reciproc (HCC nr.23 din 9 noiembrie 2011, §§ 17-18).

24. La fel, Curtea a relevat că principiul echilibrului instituțional, cunoscut astăzi sub denumirea „*checks and balances*” (în traducere aproximativă din limba engleză însemnând „*sistemul de frâne și contrabalante*”), stă la baza democrației și presupune echilibrul puterilor și controlul lor reciproc, astfel încât puterile statale să aibă aproximativ aceeași pondere, adică să fie echilibrate, pentru a se putea limita reciproc, evitând astfel ca puterea statală să fie folosită în mod abuziv. Acest sistem de frâne și contrabalante reprezintă condiția *sine qua non* a democrației moderne, împiedicând omnipotența legislativului, pe cea a executivului sau a judiciarului.

25. În același timp, în Hotărârea nr. 23 din 25 iulie 2016, Curtea a reliefat că: „[...] Pentru a-și putea îndeplini îndatoririle pe care le are, puterea judecătorească trebuie să fie independentă față de puterea legislativă și cea executivă, fapt care implică libertate față de orice influență care poate fi exercitată de acestea. Independența puterii judecătorești este elementul-cheie în ceea ce privește garantarea drepturilor și libertăților omului în conformitate cu legea și, prin urmare, nu reprezintă un scop în sine” (§§ 56-57).

26. Examinând sesizarea, Curtea menționează că, potrivit prevederilor articolului 55 alin. (1) din Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, Ministerul Justiției exercită controlul asupra judecătoriilor și Curților de apel în probleme organizatorice.

27. Curtea observă că exercitarea funcțiilor de gestionare în acest domeniu este asigurată de către Agenția de administrare a instanțelor judecătorești, din subordinea Ministerului Justiției, care își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul său, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 650 din 26 mai 2016. Astfel, pct. 9 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției de administrare a instanțelor judecătorești **prevede în mod expres și exhaustiv care sunt atribuțiile Agenției în domeniul asigurării activității organizatorice a instanțelor judecătorești**, în domeniul statisticii judiciare, în domeniul sistemului informațional judiciar, în domeniul de gestionare a activității de instruire a personalului secretariatelor instanțelor judecătorești și în domeniul managementului financiar, controlului și auditului intern în cadrul instanțelor judecătorești.

28. În acest sens, sub aspectul atribuțiilor Agenției, din dispozițiile punctului 3 din același regulament, Curtea constată că Agenția este obligată să își exercite atribuțiile **cu respectarea strictă a garanțiilor și independenței sistemului judecătorec, fără nici un amestec în înfăptuirea justiției**.

29. Totodată, Curtea observă că, potrivit articolului 7/2 din Legea nr.947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, **verificarea activității organizatorice a instanțelor judecătorești la înfăptuirea justiției se efectuează de către Consiliul Superior al Magistraturii, și nu de către Ministerul Justiției**.

30. Așadar, Curtea reține că în speță nu se aduce atingere dispozițiilor articolelor 114 și 116 alin. (1) din Constituție, care consacră principiul independenței judecătorilor, fără de care nu se poate vorbi de o activitate autentică de înfăptuire a justiției. Or, realizarea principiului independenței judecătorului, pus la baza autonomiei puterii judecătorești, se asigură prin procedura de înfăptuire a justiției, precum și prin modul de numire, suspendare, demisie și eliberare din funcție a judecătorului.

31. Prin urmare, Curtea reține că abilitarea Ministerului Justiției, în particular, a Agenției de administrare a instanțelor judecătorești, de a exercita controlul asupra judecătorilor și Curților de apel în probleme organizatorice vizează **o problemă de oportunitate** [fapt desprins și din argumentele autorului sesizării, conform cărora nu ar fi necesar un astfel de control], și nu de constituționalitate. De altfel, un act normativ poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care se atestă **o legătură indisolubilă de conținut între prevederile abordate sub aspectul neconstituționalității și normele Legii Supreme.**

32. Referitor la pretinsa neconstituționalitate a dispozițiilor articolelor 10 alin. (1), 11 alin. (3) și 12 alin. (2) din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015, în partea ce ține de obligarea instanțelor judecătorești de a prezenta actele și informațiile solicitate de către Agentul guvernamental, sub aspectul separării puterilor în stat, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a subliniat că, potrivit articolului 6 din Constituție, deși în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate, ele totodată **sunt obligate să colaboreze în exercitarea prerogativelor ce le revin** (HCC nr. 34 din 11 iulie 1996).

33. În acest sens, Curtea observă că, în conformitate cu prevederile articolului 5 din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015, Agentul guvernamental reprezintă Republica Moldova la Curtea Europeană, întreprinde măsuri pentru prevenirea constatării de către Curtea Europeană a încălcărilor Convenției Europene în cauzele îndreptate împotriva Republicii Moldova, întreprinde măsuri pentru remedierea pretinselor încălcări ale Convenției și pentru repararea prejudiciilor cauzate, precum și propune autorităților pentru adoptare măsuri de implementare adecvată a Convenției și de aplicare a standardelor de respectare a drepturilor omului instituite prin jurisprudența Curții Europene.

34. Astfel, Curtea constată că, ținând cont de principiul constituțional al colaborării loiale între instituțiile și autoritățile statului, legiuitorul a instituit o obligație în sarcina autorităților, inclusiv a instanțelor judecătorești, să prezente actele și informațiile solicitate de Agentul guvernamental. Prin urmare, este evident că instituțiile și autoritățile statului trebuie să colaboreze la realizarea sarcinii de reprezentare a Republicii Moldova la Curtea Europeană, în această formulă concretizându-se și principiul echilibrului între puterile statului.

35. Totodată, Curtea menționează că prevederile contestate circumscriu eforturile de identificare a unor repere concrete menite să pună în practică colaborarea loială. Astfel, instanțele judecătorești puse în situația de a colabora trebuie să contribuie la configurarea principiului

loialității, în măsura în care nu s-ar aduce atingere principiului independenței judecătorului în îndeplinirea acutului de justiție și caracterului definitiv și irevocabil al hotărârilor judecătorești.

36. Prin urmare, având în vedere raționamentele enunțate *supra*, Curtea reține că sesizarea este nefondată și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în conformitate cu prevederile articolului 26 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea depusă de către Curtea Supremă de Justiție pentru controlul constituționalității articolului 55 alineatul (1) din Legea nr.514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească și Hotărârii Guvernului nr.650 din 26 mai 2016 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de administrare a instanțelor judecătorești, precum și a articolelor 10 alin. (1), 11 alin. (3) și 12 alin. (2) din Legea nr.151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 20 aprilie 2017

DCC nr. 38

Dosarul nr. 22a/2017